

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО
ПРАВО

Индекс на устойчивостта на неправителствените организации в България през 2017 г.

БЪЛГАРИЯ

Столица: София
Население: 7,101,510
БВП на глава от населението: \$21,700
Индекс на човешкото развитие: Висок (.794)
Свободата по света: Свободна (80/100)

2017 УСТОЙЧИВОСТ НА НПО: 3.3

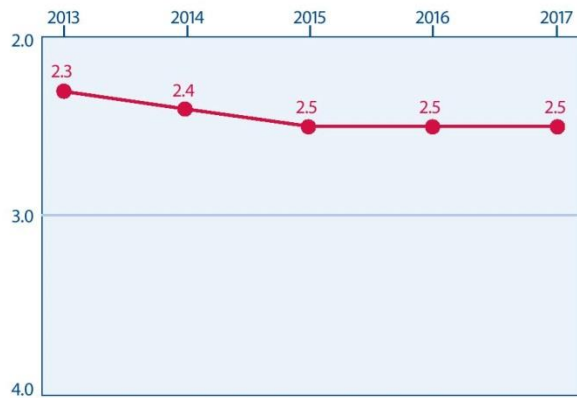

През 2017 г. в България настъпиха множество политически промени. След президентските избори в края на 2016 г. през януари встъпи в длъжност нов президент. През март се проведеха предсрочни парламентарни избори, на които дясно-центристката партия ГЕРБ получи най-голям брой гласове, без обаче да спечели абсолютно мнозинство. В коалиция с националистическа партия ГЕРБ сформира правителство през месец май. Изборите и смяната на правителството доведоха до забавяне на законодателните реформи през годината. Един от новите приоритети през годината бе подготовката за Председателството на ЕС, което България пое на 1 януари 2018 г. В този процес ролята на неправителствените организации бе ограничена.

Въпреки че през 2017 г. няма промени в общата устойчивост, се наблюдава слабо влошаване на финансовата устойчивост и обществения престиж. Върху финансовата устойчивост на НПО оказва влияние продължаващата им зависимост от проектно финансиране, което през годината ставаше все по-оскъдно. Освен това намаля и финансирането от корпоративни дарения за НПО. Същевременно за отслабването на обществения престиж на гражданския сектор допринесоха отрицателни медийни кампании.

Увеличи се броят на НПО през 2017 г. До края на годината в България имаше регистрирани почти 50 000 НПО, сред които повече от 38 000 сдружения, 7 000 фондации и 4 000 читалища. Според регистъра „Булстат“ през годината в него са вписани 1 500 нови НПО.

ПРАВНА СРЕДА: 2.5

ПРАВНА СРЕДА В БЪЛГАРИЯ

срокът на вписване да се сведе до три дена, както и да се въведе онлайн регистрация.

Като цяло законът за ЮЛНЦ и други нормативни актове съдържат достатъчно насоки за управлението и отчетността на НПО и ограничават надзора от страна на правителството. През 2017 г. обаче имаше някои неблагоприятни развития, които предизвикаха несигурност в работната среда на НПО. Например, една инициатива за изменения в Закона за съдебната власт щеше да ограничи финансирането за сдруженията на съдии, прокурори и други магистрати до постъпленията от членски внос, дарения от членове и средства от фондове на ЕС, разпределяни от правителството, при което тези групи щяха да бъдат лишени от възможността да получават безвъзмездни средства от други дарители (включително чуждестранни), както и индивидуални дарения от лица, които не са техни членове, корпоративни дарения и приходи от стопанска дейност. Широка коалиция от НПО се противопостави на промените, които впоследствие бяха отхвърлени от парламента.

В рамките само на шестнадесет дена през юли Народното събрание прие промени в Закона за опазване на околната среда, с които се премахва възможността за обжалване на втора инстанция на решения за оценка на въздействието върху околната среда за проекти с национално значение. Същевременно предложените изменения и допълнения към Административнопроцесуалния кодекс, които още бяха предмет на обсъждане в края на годината, ще обвържат съдебните такси за обжалване със стойността на проекта, за който се отнася обжалването. Ако се приемат, измененията ще доведат до повишаване на съдебните такси, при което ще се ограничи възможността, например, за обжалване на решения по големи инфраструктурни проекти. В резултат от такива законодателни инициативи може да се ограничи способността на НПО да оспорват решения на правителството, особено в областта на опазването на околната среда.

Неправителствените организации могат без ограничения да изразяват становища, да критикуват правителството и да организират мирни протести и митинги. През 2017 г. обаче имаше примери за опити от страна на политически фигури да дискредитират НПО – например, като наричат екологичните организации „псевдо-еколози“. През годината имаше и примери за отрицателни реакции на публични институции спрямо критики от НПО. След няколко скандала, свързани с функционирането на Фонда за лечение на деца, Министерството на здравеопазването предложи промени в правилника на Обществения съвет за въвеждането на позицията на говорител, който да отговаря за предоставянето на информация на медиите. В първоначалния

вариант се забраняваше на всички други членове на Обществения съвет да правят публични изявления за работата си; преди това членовете на Обществения съвет бяха сред най-гласовитите критици на дейността на Фонда. Окончателният вариант обаче не съдържа тази промяна.

През ноември 2017 г. Министерството на образованието и науката изпрати писмо до ръководителите на всички регионални управления на образованието, с което ги уведомяваше, че НПО имат право да посещават училищата само с разрешение от министъра или ръководителя на регионалното управление на образованието. Писмото бе оттеглено след отрицателната обществена реакция.

През годината на Българския хелзинкски комитет бе отказан достъп до различни управлявани от държавата институции като домове за деца и психиатрични болници, с което им бе отнета възможността да извършват наблюдение във връзка с евентуални нарушения на правата на човека. Организацията подаде дванадесет молби до Министерството на здравеопазването по този въпрос. Министерството не отговори на голяма част от тях, а в отговора си на последните две потвърди, че няма да предостави достъп, като заяви, че „счита за подходящо да не подкрепя“ тези искания.

Неправителствените организации са освободени от данъчно облагане на приходите от грантове, дарения и членски внос. Дарителите на организации в обществена полза могат да се възползват от данъчни облекчения в размер на 5 процента от годишния доход за физически лица и 10 процента от положителния финансов резултат за юридически лица. НПО имат право да извършват стопански дейности, свързани с мисията си, но не получават данъчни облекчения върху приходите от тях.

Няма правни ограничения по отношение на възможността на НПО да кандидатстват и да получават чуждестранно финансиране. Те могат да организират кампании за набиране на средства, да продават стоки и услуги и да участват в обществени поръчки. Има обаче някои ограничения по отношение на финансирането. Във връзка с финансирането от ЕС повечето програми в България се считат за държавна помощ и поради това подлежат на правилото de minimis, с което размерът на грантовете средства от ЕС за едно НПО се ограничава до общо 200 000 евро за последните три години.

В малките и средните населени места има много малко квалифицирани юристи с познания за законовата уредба за НПО. В големите градове и столицата положението е по-добро.

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КАПАЦИТЕТ: 4.1

Организационният капацитет на българските НПО не се е променил съществено през 2017 г.

НПО разбират колко е важно да се привличат поддръжници. Много от тях имат ядро от лоялни поддръжници, но полагат усилия да разширяват базата на подкрепа. Безспорно е, че в това отношение най-добре се справят екологичните организации, но и те трябва да надскочат границите на традиционните си съмишленици.

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КАПАЦИТЕТ В БЪЛГАРИЯ

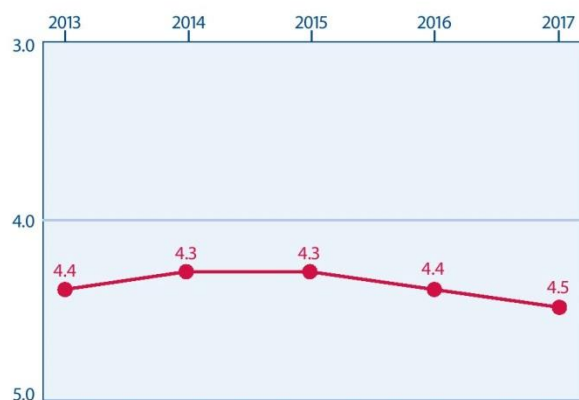
Според Световния дарителски индекс на CAF за 2017 г.¹. България заема предпоследно място по отношение на доброволчеството, като едва 5 процента от респондентите в България съобщават, че са били доброволци за НПО през 2016 г., което е спад със 7 процента спрямо предходната година. Според Националния статистически институт прибл. 85 000 души са положили доброволчески труд за НПО през 2016 г., последната година, за която има статистически данни. През 2016 г. в НПО са били наети малко над 27 000 души – почти същият брой, както през 2015 г.

Според проучване сред активни НПО, проведено от Институт „Отворено общество“ през 2017 г.², 70 процента от НПО имат стратегически планове за следващите три до пет години. Тези планове обаче рядко се изпълняват заради финансови ограничения.

Същото проучване показва, че в 58 процента от организациите повечето членове на екипа работят на доброволни начала, което показва, че дори и при активните организации институционалният капацитет е ограничен. За неправителствените организации е трудно да поддържат висококвалифициран персонал, тъй като обикновено трудовото възнаграждение е по-ниско от това в други сектори. Повечето от работещите за НПО не са щатни служители, а наети на граждански договори, което засилва нестабилността на неправителствения сектор. От друга страна, НПО привличат млади хора, които са отдадени на гражданското участие. Повечето от организациите използват услугите на външни юристи и счетоводители.

Големите организации имат въведени политики и вътрешни правила, докато по-малките прилагат по-неформален подход. Все още има проблеми с разделението на ролите и отговорностите в неправителствените организации – тези, които работят в тях, често са и членове на управителния съвет. Въпреки че това се наблюдава при различни по размер НПО, то е характерно най-вече за по-малките организации с доброволци.

Благодарение на технологичното развитие НПО имат евтин достъп до високотехнологично оборудване и интернет. Microsoft дарява софтуер на НПО чрез Techsoup. НПО често използват социалните мрежи, най-вече Фейсбук, за да популяризират дейностите си.

ФИНАНСОВА УСТОЙЧИВОСТ В БЪЛГАРИЯ

ФИНАНСОВА УСТОЙЧИВОСТ: 4.5

През 2017 г. има влошаване във финансовата устойчивост на НПО. Според проучване на Институт „Отворено общество“ 46 процента от активните организации имат годишен бюджет под 20 000 лева (прибл. 10 000 евро). Неправителствените организации продължават да разчитат в голяма степен на проектно финансиране, особено за мащабни инициативи. Малцина са донорите, които предоставят такова финансиране и отпадането на който и да е от тях влошава финансовото

¹ <https://www.cafonline.org/about-us/publications/2017-publications/caf-world-giving-index-2017>

² <http://ngobg.info/images/messages/108913/activenegos.pdf>

състояние на гражданския сектор. През 2016 г. две основни грантови програми – Европейското икономическо пространство (ЕИП)/Норвежки финансов механизъм и Българо-швейцарската програма за сътрудничество – преустановиха отпускането на безвъзмездни средства. Нито една от двете програми не поднови дейността си през 2017 г., въпреки че се очаква през 2018 г. да започне нова програма по ЕИП/Норвежки финансов механизъм.

Финансирането от държавния бюджет все още е ограничено и се предоставя само на конкретни видове организации. Повече от 11 млн. лева (5,5 млн. евро) се отпускат на списък от преки бенефициенти, посочен в бюджета. Въпреки че това финансиране се предоставя по перото за държавни средства за НПО, част от него стига до организации, които не са НПО, в това число манастири и публичноправни субекти. Изменения в Закона за юридическите лица с нестопанска цел от 2016 г. уреждат нов финансов механизъм, по който НПО ще получават безвъзмездни средства на конкурсна основа. В бюджета за 2018 г. са предвидени 1 млн. лева (500 000 евро) за този нов финансов източник, който ще започне да действа през 2018 г.

Някои министерства също отпускат средства на НПО. Министерството на младежта и спорта има най-голям бюджет за целта – почти 49 млн. лева (24,5 млн. евро). През 2017 г. министерството за първи път получи част от таксите, събирани от операторите на хазартни игри в страната по Закона за хазарта. Около 2 млн. лева (1 млн. евро) бе финансирането, предоставено за проекти, насочени към превенция на въвличането на младите хора в хазарта. По-голяма част от тях обаче бяха проекти на спортни клубове или федерации и проектните дейности бяха проведени през тримесечния летен период, което поставя под въпрос ефикасността на усвояването на средствата.

На местно равнище местните власти продължават да отпускат бюджетни средства за проекти на НПО. Във Варна, Европейска младежка столица през 2017 г., бе създадено отделно юридическо лице с нестопанска цел за предоставяването на средства за инициативи на НПО и се проведе онлайн гласуване като част от оценката по един от тематичните приоритети. Някои малки общини, сред които Кърджали и Монтана, през 2017 г. създадоха местни фондове за граждански инициативи. София продължава да бъде лидер по отношение на отпускането на безвъзмездни средства на НПО, включително чрез програмата си „Европа“, която финансира различни инициативи на НПО, и програмата „Култура“, която подкрепя културни инициативи. Освен това Столична община създаде нов Фонд за социални иновации, който ще отпуска финансиране за НПО през 2018 г. От друга страна, община Пловдив постави изискване за 50 процента съ-финансиране от кандидатите по проекти за някои от инициативите, свързани със статута ѝ на Европейска столица на културата през 2019 г.; малко НПО разполагат с подобни ресурси, което много затруднява достъпа им до това финансиране.

Според анализ на Българския дарителски форум³ общият обем на финансирането за НПО е спаднал с 11 процента през 2016 г. Корпоративните дарения възлизат общо на 34 млн. лева (17 млн. евро) – намаление с 26 процента спрямо предходната година, въпреки че броят на компаниите, които отчитат, че са направили дарения, остава почти същият. От друга страна, даренията от частни лица бележат увеличение с повече от 2 млн. лева (1 млн. евро), като достигат общо 8,5 млн. лева (4,25 евро). Това се дължи на повишения размер на даренията, заявени в данъчните декларации (1 млн. лева), и по-големия брой дарителски текстови съобщения

³ <http://www.dfbulgaria.org/2017/daritelstvoto-v-bulgaria-prez-2016-analiz/>

(около 1 млн. лева). Според Световния дарителски индекс за 2017 г. 17 процента от българите са дарили пари през 2016 г. в сравнение с 13 процента през 2015 г.

Най-големите дарители за НПО – сред които Фондация „Америка за България“ и ЕИП/Норвежки финансов механизъм – са чуждестранни. Оперативните програми на ЕС, средствата от които се предоставят от националните институции, също са източник на финансиране за сектора. Противниците на неправителствените организации използват тези факти в подкрепа на твърденията си, че гражданското общество се влияе от чужбина.

Броят на програмите с финансиране от ЕС, свързани конкретно с НПО, е ограничен. Например, по Оперативна програма „Околна среда“, за която се очакваше да бъде важен източник на финансиране за българските природозащитни НПО, не се предостави никакво финансиране през 2017 г. Нямаше финансиране от ЕС и в областта на социалната икономика или образованието. Оперативна програма „Добро управление“, която има целева бюджетна линия за НПО, за трета поредна година отлага стартирането на този компонент. Положително е, че програмата обяви покана за избор на оператор, който да оценява проектните предложения.

НПО осъзнават необходимостта от повишаване на капацитета си за набиране на средства: според проучване на Институт „Отворено общество“ 65 процента от участвалите в проучването НПО определят набирането на средства като необходимост⁴. За набирането на средства обаче са нужни съществени ресурси – човешки и финансови, които повечето НПО нямат. Компаниите обичат да работят с НПО, но имат свои собствени приоритети. Повечето компании предпочитат да подкрепят инициативи с видими резултати, за предпочитане в краткосрочен план. Ето защо правата на човека и демокрацията рядко са сред приоритетите им. Освен това неправителствените организации се опасават, че отрицателните медийни атаки срещу гражданския сектор може да доведат до затруднения при някои корпоративни партньорства в бъдеще. Въпреки тези пречки НПО продължават да полагат усилия за набиране на средства. Например, в края на 2017 г. в Global Giving (www.globalgiving.org) – международна дарителска платформа – имаше двадесет и една одобрени български кампании. До края на февруари 2018 г. по тези инициативи бяха събрани над 200 000 долара.

НПО се опитват да осъществяват стопански дейности, свързани с мисията им, но все още това не е съществен източник на приходи за повечето организации. Постъпленията от членски внос също не са съществен източник на приходи дори и за организации с голям брой членове.

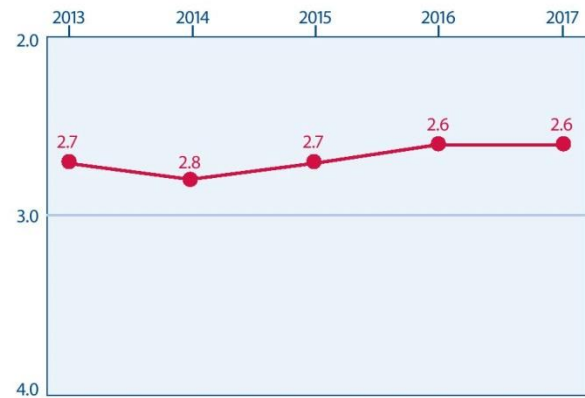
По закон неправителствените организации трябва да изготвят и публикуват годишни финансови отчети. През 2017 г. 13 642 НПО са подали финансови отчети в Националния статистически институт. Въпреки че по закон много малко НПО трябва да провеждат одит, според проучването на Институт „Отворен общество“ около 20 процента от тях извършват одит. Малцина са счетоводителите, които разбират спецификата на финансовата отчетност на НПО.

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО: 2.6

През 2017 г. не се наблюдават съществени промени в застъпническата дейност на НПО. Тъй като това бе изборна година, имаше застой в разработването на политики до сформирването на новото правителство,

⁴ <http://ngobg.info/images/messages/108913/activengos.pdf>

поради което през първата половина на година много застъпнически инициативи временно бяха спрени. Както и предишни години, в сътрудничеството с правителството имаше както положителни, така и отрицателни тенденции. Положителното е, че новото Народно събрание създаде Парламентарната комисия за взаимодействие с неправителствените организации и жалбите на гражданите и инициира прозрачна процедура за подбор на членове на НПО за Обществения съвет. Благодарение на инициативата на новоизбрания Обществен съвет Законът за доброволчеството отново бе включен в

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

законодателната програма на Парламента в края на 2017 г. През декември 2017 г. Министерският съвет сформира работна група с преобладаващо представителство на НПО с цел изготвяне на Правилник за дейността и подбор на членовете на Съвета за развитие на гражданското общество в България – съвещателен орган към Министерския съвет, който следва да бъде създаден по силата на измененията в Закона за ЮЛНЦ.

На местно равнище също имаше няколко положителни примера за сътрудничество между НПО и тези, които разработват политиките. През август Столична община прие нова Наредба за провеждане на обществени консултации, която урежда създаването на портал за консултации и въвеждането на стандарти за консултации. В социалната сфера Столична община взаимодействаше с неправителствените организации във връзка с изготвянето на ново Споразумение за сътрудничество между кмета на София и НПО.

Отрицателното е, че практиките на някои институции будят съмнение относно желанието им да си сътрудничат с НПО, особено по определени въпроси. През 2017 Програма Достъп до информация присъди на Народното събрание „анти-награда“ за приемането на закони по непрозрачен начин и в нарушение на изискванията за обществени консултации. Примери за това са измененията в Законът за опазване на околната среда и измененията в Закона за съдебната власт. Министерството на околната среда и водите ограничи контактите си с НПО и не подкрепи кандидатурите на НПО по програмата LIFE, с които може да се привлече финансиране от ЕС за опазване на природата в България.

През 2017 г. неправителствените организации участваха още по-активно в различни инициативи свързани с правителството, някои от които имаха за цел спирането на отрицателните развития. Например, няколко НПО се противопоставиха заедно на инструкцията на Министерството на образованието и науката за ограничаване на достъпа на НПО до училищата. Коалиция от НПО с дейности в областта на здравеопазването се застъпи за разработването на механизъм, с който държавата да финансира програми, свързани с вируса на СПИН и туберкулоза. В социалната сфера коалиция от около четиридесет НПО обсъди пътна карта за разработването на нов закон за социалните услуги. Световният фонд за дивата природа (WWF) поде мащабна кампания за повишаване на осведомеността с цел защита на природен парк Пирин, в която в подкрепа на инициативата се събраха повече от 100 000 писма от целия свят.

Неправителствените организации положиха също така усилия за промени в законовата и регулаторната рамка за гражданския сектор. Например, през май НПО участваха в обществени консултации по новия законопроект

за мерките срещу изпирането на пари, който щеше да наложи тежко бреме на НПО, включително изисквания за идентификация на клиентите на НПО (и техните собственици) и на източниците на финансовите им средства. Такива изисквания биха поставили НПО в същото положение като банките, нотариусите и др. Седемдесет и четири НПО излязоха с декларация, с която се противопоставиха на законопроекта. Въпреки че първоначално декларацията не доведе до промяна в позицията на Министерския съвет, след като законопроектът бе внесен в Народното събрание, предложенията на НПО бяха подкрепени от ключови депутати. Предстоят по-нататъшни обсъждания на законопроекта в парламента в края на годината⁵.

Друга кампания на НПО бе насочена към проектоизменения в Закона за младежта, които уреждат въпросите на доброволчеството само във връзка с младите хора. В декларация, подкрепена от повече от 150 НПО, се предложи оттеглянето на тези изменения и изготвянето на отделен закон за доброволчеството, който да урежда всички категории доброволци. Такъв проектозакон бе внесен в парламента в края на 2017 г.

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ: 3.1

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ В БЪЛГАРИЯ

без дискриминация стоки и услуги и на групи извън обхвата на членовете си.

НПО често имат такси за услугите си. Освен това понятието за социално предприемачество става все по-популярно сред тях, което вероятно се дължи отчасти на оскъдните възможности за алтернативно финансиране. По програмата „Предприемачество за нестопански организации“ на Българския център за нестопанско право (БЦНП) през 2017 г. кандидатстваха рекорден брой НПО – осемдесет и четири, в сравнение с петдесет и девет през предходната година. Освен това Министерството на труда и социалната политика поднови действията си за регулиране на социалната икономика. Въпреки положителните намерения, министерството предложи конкретни изисквания за определянето на една организация като социално предприятие, на които за някои по-малки групи ще бъде трудно да отговорят, и предложи налагането на санкции на организации, които използват термина „социално предприятие“, без да са вписани в регистъра на министерството, което предизвиква тревога сред неправителствените организации.

Неправителствените организации предоставят широка гама услуги в области като социално подпомагане, образование, култура, спорт и други. Освен това те предлагат и експертни услуги като проучвания, анализи и консултации. НПО развиват дейности и по въпроси като опазване на околната среда, управление и права на човека, но работата им в тези области традиционно се подкрепя от донори. Услугите с дарителско финансиране се предоставят на базата на оценка на потребностите на целевата група на НПО, докато заплатените услуги очевидно са съобразени с потребностите на пазара. Обикновено НПО предлагат

⁵ Законът беше приет през март 2018 г. и взе под внимание аргументите на НПО.

Не е ясно дали властите имат желание да споделят с НПО отговорността за предоставяне на услуги в сферите на образованието и здравеопазването, въпреки че тази законова възможност съществува от две години. Признак за неясната политика на държавата по отношение възлагането на договори на НПО е неотдавнашното решение за отпускането на шест общини на 1 млн. лева (500 000 евро) за всяка, с които те да развият социалните услуги, вместо да използват НПО като доставчик.

ИНФРАСТРУКТУРА: 3.1

Няколко организации предоставят съдействие на други НПО в областта на експертния си опит. Порталът на неправителствените организации (www.ngobg.info) продължава да играе важна роля за популяризирането на НПО и техните инициативи и е важен инструмент за целите на комуникацията както в сектора, така и с обществеността, особено за по-малките НПО. Както бе посочено в предишни доклади, мрежите на НПО са се превърнали в ресурсни центрове, осигуряващи подкрепа за членовете си, включително обмен на информация, обучения и споделяне на опит между членовете на мрежата по представляващи интерес

ИНФРАСТРУКТУРА В БЪЛГАРИЯ

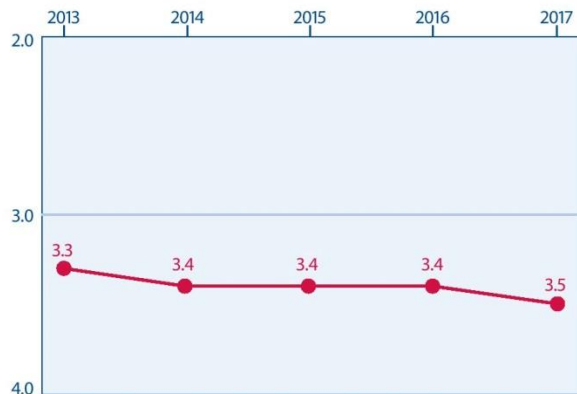
въпроси. Според проучването на Институт „Отворено общество“ 51 процента от активните НПО са заявили, че участват в мрежа или коалиция с други НПО. Съществуват институционализирани коалиции като Националната мрежа за децата, Форум „Гражданско участие“, платформата за официална помощ за развитие и Българският дарителски форум (в който има и корпоративни членове). Миналата година имаше също така тематични и неформални коалиции. Сред тях бяха „За да остане природа в България“ (коалиция на екологични НПО); коалиция на социални НПО; коалиция за развитие на медийна грамотност на българските деца; и PR Клуб (професионален клуб на специалисти за връзки с обществеността на НПО). Събра се и група организации с цел обсъждане на обща стратегия за противодействие на отрицателни медийни публикации за НПО.

Няколко местни организации, отпускащи грантове, разпределят чуждестранни или корпоративни финансови средства. Институт „Отворено общество“ в партньорство с Фондация „Работилница за граждански инициативи“ и Фондация „Тръст за социална алтернатива“ бяха избрани за управлението на новата програма на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, наречена „Фонд Активни граждани“ (Active Citizens Fund), която ще стартира през 2018 г.

Неправителствените организации имат достъп до обучения, водени предимно от местни обучители, по теми като набиране на средства, социално предприемачество и умения за водене на дебат. За някои от обученията има такса, докато други са безплатни. За организациите извън София достъпът е ограничен поради пътните разходи. Обикновено по-голям интерес към тези обучения показват новите НПО и по-младите хора, отколкото организациите с голям опит и гражданските активисти. Проучването на Институт „Отворено общество“ показва, че НПО имат най-голяма нужда от обучение по въпросите на набиране на средства (65 процента), правна тематика (40 процента) и връзки с обществеността и медии (35 процента).

Неправителствените организации продължават да разширяват сътрудничеството си с компаниите, като 23 процента от активните организации в проучването на Институт „Отворено общество“ заявяват, че си сътрудничат с бизнеса. Много големи компании работят с НПО за разработването и прилагането на стратегиите си за корпоративна социална отговорност. Например, Фондация „Работилница за граждански инициативи“ разработи съвместно с LIDL (верига супермаркети) нова програма за финансиране на НПО, по която тридесет и един проекта получи подкрепа в размер на 252 000 лева (126 000 евро). Партньорството между БЦНП и Vivacom (мобилен оператор) по програмата „Vivacom регионален грант“ продължи и през 2017 г., като Vivacom осигури финансирането за грантове, предоставени от БЦНП. Фондация VCause и Българо-американска кредитна банка обявиха Предизвикателството БАКБ за 2017 г. за подкрепа на предприемачески идеи.

ОБЩЕСТВЕН ПРЕСТИЖ: 3.5

ОБЩЕСТВЕН ПРЕСТИЖ В БЪЛГАРИЯ

на околната среда и съдебната реформа неправителствените организации бяха обвинени, че са „соросоиди“ и защитават чужди интереси, тъй като получават чуждестранно финансиране. Една от причините за трудните отношения на НПО с медиите вероятно е свързана с нивото на медийна свобода в страната: според доклад на Репортери без граници⁶ България заема едно от последните места сред държавите членки на ЕС по отношение на свободата на медиите.

На регионално равнище НПО имат много по-добри отношения с медиите. Поддържа се редовна комуникация и в някои случаи медиите се обръщат към НПО за новини, вместо организациите да се опитват да привлекат вниманието им.

Според проучване на Алфа Рисърч за Форум Гражданско участие, проведено през април 2017 г., броят на хората, които не се доверяват на НПО, надвишава броя на тези, които се доверяват на НПО. От друга страна, степента на доверие в НПО е по-висока, отколкото тази за парламента, съдилищата или политическите партии. Интересното е, че по отношение на НПО е най-голям процентът на хората, които не могат да определят дали

6

https://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2017/04/26/2960090_bulgaria_izpadna_v_predposlednata_grupa_po_svoboda_na/

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО
ПРАВО

имат доверие в тях, или не (повече от 17 процента). Самите НПО считат, че основните фактори, които се отразяват на доверието, са недостатъчното познаване на неправителствените организации (70 процента), медийното отразяване (69 процента) и прозрачността (67 процента)⁷. Други причина за липсата на широка обществена подкрепа за НПО може да е това, че често те подкрепят непопулярни каузи като правата на малцинствата, ЛГБТИ и имигрантите.

Неправителствените организации се възприемат като партньори от компаниите, особено от по-големите. Позицията на правителството е по-нюансирана. Въпреки че има положителни примери, през годината имаше и случаи, когато риториката на някои политици спрямо НПО бе отрицателна, което подсили общата вълна на негативни публикации⁸.

Все повече НПО, особено тези, които активно се стремят да привличат частни дарители, полагат усилия да осведомяват обществеността относно резултатите от работата си. Повечето НПО обаче нямат достатъчно ресурси, особено човешки, за да повишават активно информираността относно своите дейности или да издигат обществения си престиж. Ограничени са познанията на НПО как да използват ефективно социалните медии за комуникация с обществеността.

Неправителствените организации нямат общ етичен кодекс за сектора.

⁷ Проучване на Институт „Отворено общество“, с. 37.

⁸ „В България управлява правителството, а не неправителствените организации“
<https://www.24chasa.bg/novini/article/6609993>